

تخریب ظرفیت زیستی

با توسعه

سیدمصطفی‌هاشمی‌طبا

یکی از عناوین صدر روزنامه «شرق» هشتم مهرماه چنین بود: «وقتی توسعه از ظرفیت زیست‌پذیری جلو می‌زند». هرچند در لابه‌لای نظرات ابراز‌شده مندرج در روزنامه، کم‌وبیش به علل و مشکلاتی که موجب این احساس شده، اشاره شده بود، اما بعید بود که اشخاص فرهیخته و صاحب‌نظر چنین به مسئله توسعه نگاه کنند. گویی هر کار دهان‌پرکنی توسعه است و آنچه به نام توسعه انجام شده و ظرفیت زیست‌پذیری را زیر سؤال برده، بهانه‌ای می‌شود برای افراد ضدتوسعه تا نتیجه بگیرند که توسعه مذموم است. کمالیکه گروهی هستند که از محصولات توسعه جهانی کمال استفاده را می‌کنند، اما توسعه را محکوم کرده و در نهایت می‌گویند مردم با توسعه مخالف هستند. امروز مفهوم توسعه پایدار می‌گوید هر بری که ساخته می‌شود توسعه نیست، هر گسترش کشاورزی توسعه نیست، ایجاد هر کارخانه فولاد توسعه نام ندارد و هر رشد مصرفی‌ای توسعه نیست؛ در حالی که ما به همه اینها که درست یا نادرست ایجاد شده‌اند، می‌گوییم توسعه و چنین می‌شود که با جهل مرکب، آب روستاهای کویری را به کارخانه فولاد داده‌ایم و به قیمت خشک‌شدن میلیون‌ها نخل، آب میناب را به بندرعباس برده و صرف توسعه امکانات و تجهیزات ورود کالا کرده‌ایم. وقتی جهل حکمفرما شود و فناوری عقب باشد، طبعاً به هر طریقی اگر هم توسعه‌های جاهلانه را به کار نگیریم، باز هم ظرفیت زیستی عقب می‌ماند.

وقتی به مسائل اجتماعی به‌صورت عقلی عمل نمی‌کنیم و با انکا بر پول نفت، مصرف را بالا می‌بریم، آن‌وقت کاسه چه‌کنم چه‌کنم به دست می‌گیریم. در سال ۱۳۶۰ وزارت صنایع پنج کارخانه تبدیل زباله در دست اجرا داشت. پس از آن گفتند به این کارخانه‌ها نیاز نداریم و نتیجه آنکه شهرها، به‌خصوص شهرهای شمالی، در زباله غرق شده است. آب رودخانه‌های اطراف تهران را برای مصرف به تهران آورده‌ایم، اما می‌گوییم فاضلاب تهران و تاسیسات تصفیه آن تا ۳۰ سال دیگر تکمیل نمی‌شود و این الکونی است برای همه شهرهای ایران و حتی روستاها.

توسعه از ظرفیت زیستی نمی‌کاهد؛ شیءتوسعه و گسترش جاهلانه و سوداگرانه است که امکانات زیستی را از بین می‌برد. فروش هوای تهران در کوچه‌های شش‌متری و ساخت برج‌های ۲۰ طبقه در روی گسل که همه با اجازه شهرداری ساخته شده‌اند، نه‌تنها امکانات زیستی از بین می‌برد، بلکه آفتدی می‌شود علیه زیست مردمان؛ یعنی تنها کیفیت زیستی را از بین نمی‌برد، بلکه خود همچون یک بمب بالقوه و آسیب‌پذیر در مقابل اندک‌زل‌زل‌های منجر می‌شود.

استفاده از امکانات توسعه مثل هواپیما و قطار سریع‌السیر و تلفن همراه و میکرفن و تلویزیون را دوست دارند، ولی با توسعه مخالف هستند. توسعه همان‌طور که گفته شد، نه‌تنها امکانات زیستی را کاهش نمی‌دهد، بلکه درپچه‌های جدید در ظرفیت زیستی را به کشور باز می‌کند؛ به شرط آنکه دولت و مجلس درک توسعه پایدار داشته باشند و بی‌دلیل آنچه را امروز به نام توسعه پایدار در جهان مطرح است، تخطئه نکنند. آری با آنچه با نام توسعه عمل کرده‌ایم و برنامه‌های توسعه‌ای را به تصویب مجلس رسانده‌ایم، ظرفیت زیستی کم می‌شود، اما اگر دولت به جای پنج هزار طرح توسعه‌ای ملی در لایحه بودجه که بعداً خود رئیس‌جمهور به آن انتقاد کردند، طرح‌هایی که ظرفیت زیستی را افزایش می‌دهد و حداقل از ظرفیت زیستی نمی‌کاهد به مجلس ارائه می‌داد و محکم و با اعتقاد بر آن پای می‌فشرد و نفوذ افراد نادان و پرمدعا را نمی‌پذیرفت، آن‌وقت سرمایه‌گذاری ما برای توسعه، معنای افزایش ظرفیت زیستی را با خود به ارمغان می‌آورد. هرچند بسیار دیر شده ولی این به معنای پایان کار نیست. به ضرب‌المثل «ماهی را هرگاه از آب بگیري تازه است» می‌توان تکیه کرد. باور کنیم اگر به توسعه یا پیشرفت به‌صورت آنچه به نام توسعه پایدار مطرح است، بیندیشیم، ظرفیت زیستی‌مان افزایش می‌یابد؛ به شرط آنکه در واژه‌ها نمانیم. حال اگر خیلی علاقه‌مند به مصرف واژه پیشرفت به جای توسعه هستیم، می‌توانیم توسعه پایدار را پیشرفت پایدار بنامیم و بر آن عمل کنیم تا از پسرقتی که به آن دچار هستیم، رها شویم.

پنجشنبه ۱۶ مهر ۱۴۰۵
۲۶ ربیع‌الثانی ۱۴۴۸
۸ اکتبر ۲۰۲۴
سال بیست‌وسوم
شماره ۵۴۹۵
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه